

Маріупольський державний університет

Кафедра менеджменту

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕНЕДЖМЕНТ

Освітньо-професійні програми
усіх спеціальностей ОС «Бакалавр»

Факультети: економіко-правовий
факультет історичний факультет
факультет грецької філології та перекладу
факультет філології та масових комунікацій
факультет іноземних мов

2020-2021 рік

Робоча програма _____ Менеджмент _____ для студентів освітньо-професійних програм усіх спеціальностей ОС «Бакалавр».

Розробник _____ к.е.н., доцент Мацука В.М.

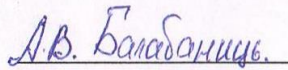
Робоча програма затверджена на засіданні кафедри менеджменту

Протокол від «28» серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри

(підпис)

(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Освітньо-професійні програми усіх спеціальностей	Нормативна (за вибором)	
Модулів – 2		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 6		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання <u>реферативне дослідження</u>		Семестр	
		4-й	4-й
		Лекції	
Загальна кількість годин - 90	ОС: <u>Бакалавр</u>	16 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
14 год.		4 год.	
Лабораторні			
Самостійна робота			
		59 год.	77 год.
Індивідуальні завдання			
		1 год.	1 год.
Вид контролю: залік			
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,1 самостійної роботи студента – 4,3			

Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання - 33,3%/66,7%

для заочної форми навчання - 13,3%/86,7%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формування сучасного управлінського мислення та системи спеціальних знань у галузі менеджменту, формування розуміння концептуальних основ системного управління організаціями; набуття умінь аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища, прийняття адекватних управлінських рішень.

Завдання: вивчення загальних закономірностей, принципів формування, функціонування та розвитку систем управління організацією; обґрунтування теоретико-методологічних засад створення і функціонування організацій; набуття вмінь побудови організаційних структур різних типів; засвоєння основних принципів управлінських відносин.

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі. Навчальна дисципліна «Менеджмент» спрямована на опанування наступних компетентностей:

загальні:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- здатність до проведення досліджень на відповідному рівні;
- здатність до адаптації та дії в новій ситуації;
- здатність генерувати нові ідеї (креативність);
- цінування та повага різноманітності та мультикультурності;
- здатність працювати у міжнародному контексті;
- здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);
- здатність визначати та описувати характеристики організації;
спеціальні:
- здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища;
- вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними;
- здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту;
- здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту;
- здатність планувати діяльність організації та управляти часом;
- здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління;
- здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення;
- розуміти принципи і норми права та використовувати їх у професійній діяльності;
- здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички.

Дисципліна використовується для формування наступних *програмних результатів навчання*:

- демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства;
- демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень;
- виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень;
- виявляти навички організаційного проектування;
- застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації;
- демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи;
- мати навички обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу організації.

Передумови для вивчення дисципліни: дисципліна «Менеджмент» вивчається після вивчення дисципліни «Основи економічної теорії».

Результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

суть та механізм функціонування категорії управління; теоретичну та методологічну базу менеджменту.

вміти з'ясувати причинно-наслідкові зв'язки в організаціях, аналізувати й узагальнювати матеріал у певній системі, порівнювати факти на основі здобутих з різних джерел знань; робити посильний внесок в гармонізацію людських відносин; налагоджувати ефективні комунікації у процесі управління; розробляти технології з прийняття та реалізації управлінських рішень; структурувати завдання відповідно до чисельності та кваліфікації виконавців, визначити черговість робіт, розраховувати термін їх виконання; з урахуванням ділових та особистісних рис добирати виконавців, розподіляти завдання; здійснювати делегування; визначати та оцінювати ефективність менеджменту.

3. Програма навчальної дисципліни ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ВСТУП У МЕНЕДЖМЕНТ

Тема 1. Сутність управління

Сутність, види й завдання управління. Управлінський процес і його прості елементи. Технології соціального управління. Ефективність управління.

Тема 2. Системний характер управління

Системи та їх властивості. Види систем. Система управління та її елементи.

Тема 3. Менеджмент: сутність та функції

Сутність менеджменту. Основні різновиди менеджменту. Закони та закономірності менеджменту. Функції менеджменту. Принципи менеджменту. Методи здійснення управлінської діяльності. Особливості сучасного менеджменту.

Тема 4. Історія менеджменту

Предтечі наукового менеджменту. Ф. Тейлор - засновник наукового менеджменту. Послідовники Тейлора. Раціоналістична школа. А. Файоль - «батько наукового менеджменту» та інші представники класичної школи. Хотторнські експерименти. Орієнтація управління на людину. Системний підхід до управління. Ситуаційний підхід до менеджменту. Управлінські ідеї в Україні.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. УПРАВЛІНСЬКІ РІШЕННЯ

Тема 5. Алгоритм прийняття управлінського рішення

Поняття управлінського рішення. Види управлінських рішень. Виявлення та аналіз проблем. Процес розробки раціонального рішення. Реалізація рішення.

Тема 6. Управлінські стратегії

Поняття стратегії. Основні види стратегій. Стадії формування стратегій. Стратегічний аналіз і формування стратегій на основі матриць. Вироблення стратегій на основі статистичних залежностей. Стратегічні господарські зони.

Тема 7. Планування діяльності організації

Поняття планування. Принципи планування. Передплановий прогноз. Бюджетний і балансовий методи розробки планів. Нормативний метод планування. Графічні методи планування. Математичні методи планування. Види планів. Перспективні та стратегічні плани. Цільові комплексні програми. Бізнес-план. Особливості поточних планів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. ОРГАНІЗАЦІЯ

Тема 8. Організація та її форми

Поняття та ознаки організації. Людина і організація. Внутрішня і зовнішня середовища організації. Закони організації. Види соціальних організацій. Організації вчора, сьогодні і завтра. Сутність і функції організаційної культури. Елементи культури. Імідж організації. Параметри і основні типи організаційної культури. Управління організаційною культурою. Загальна структура організації. Організаційне проектування. Жорсткі організаційні структури. Дивізіональна організаційна структура та її різновиди. Адаптивні структури.

Тема 9. Типи управлінських структур і шляхи вдосконалення організації

Структура управління та її елементи. Поняття управлінської структури. Фактори, що впливають на управлінську структуру. Поняття управлінської взаємодії. Комунікаційні канали. Різновиди комунікаційних структур. Поняття управлінських повноважень. Централізація і децентралізація управлінських повноважень. Типи і види управлінських повноважень. Повноваження вищих органів управління. Типи управлінських структур. Лінійні та функціональні структури управління. Лінійно-функціональні структури. Мережеві і кільцеві управлінські структури. Дивізіональна структура управління. Шляхи вдосконалення організації управління. Делегування прав і відповідальності підлеглим. Колективне управління.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. ЛЮДСЬКИЙ ФАКТОР У МЕНЕДЖМЕНТІ

Тема 10. Поведінка людей в організації

Особистість і управління. Поняття особистості. Спрямованість особистості. Здібності. Темперамент і його різновиди. Характер і фактори, що його зумовлюють. Особистість та її оточення. Людський капітал. Види організаційної поведінки. Поняття соціальної ролі. Коло спілкування. Взаємовідносини між людьми в організації.

Тема 11. Трудовий колектив

Поняття та ознаки трудового колективу. Види колективів. Команда - різновид колективу. Психологічні характеристики колективу. Процес розвитку колективу. Конформізм і його роль в управлінні колективом. Керівник і підлеглі. Функції керівників. Якості керівника. Основні типи керівників. Керівник і лідер. Концепції лідерства. Підлеглі. Основні типи підлеглих.

Тема 12. Управління персоналом

Персонал і його чисельність. Структура персоналу. Служби персоналу. Поняття і цілі ділової кар'єри. Етапи кар'єри і її планування. Організація набору кадрів. Адаптація працівників. Методи оцінки персоналу. Розвиток персоналу. Горизонтальні переміщення співробітників. Способи раціоналізації персоналу.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5. ВНУТРІШНІ КОМУНІКАЦІ

Тема 13. Мотивація

Мотивація: поняття і види. Мотиви людської діяльності. Мотиваційний механізм. Економічні стимули. Некономічні способи стимулювання. Концепції мотивації. Змістовні концепції мотивації. Процесний підхід до мотивації.

Тема 14. Стилi керівництва

Влада і керівництво. Поняття влади. Основи влади. Підходи до керівництва людьми. Способи впливу на підлеглих. Основні стилі керівництва. Одномірність і багатовимірність керівництва.

Тема 15. Управління конфліктами

Види внутрішньоорганізаційних конфліктів. Форми виробничих конфліктів. Конфлікт як процес. Стратегії подолання конфлікту. Види і функції переговорів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 6. ПРОЦЕС УПРАВЛІННЯ

Тема 16. Стратегічне і оперативне управління організацією

Управління на основі передбачення змін. Управління вирішенням стратегічних завдань. Оперативне управління. Управління перетвореннями. Передумови стратегічних перетворень. Етапи стратегічних перетворень. Причини опору організаційним змінам.

Тема 17. Управлінський контроль

Поняття та принципи контролю. Види управлінського контролю. Етапи процесу контролю. Зовнішній і внутрішній контроль.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л.	п.	лаб.	інд.	с.р.		л.	п.	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ВСТУП У МЕНЕДЖМЕНТ												
Тема 1. Сутність управління	5	1	1			3	5					5
Тема 2. Системний характер управління	5	1	1			3	5	1	1			3
Тема 3. Менеджмент: сутність та функції	5	1	1			3	6	1				5
Тема 4. Історія менеджменту	6	1				5	6					6
Разом за змістовим модулем 1	21	4	3			14	22	2	1			19
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. УПРАВЛІНСЬКІ РІШЕННЯ												
Тема 5. Алгоритм прийняття управлінського рішення	5	1	1			3	5					5
Тема 6. Управлінські стратегії	5	1	1			3	6	1				5
Тема 7. Планування діяльності організації	5	1	1			3	5	1	1			3
Разом за змістовим модулем 2	15	3	3			9	16	2	1			13
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. ОРГАНІЗАЦІЯ												
Тема 8. Організація та її форми	5	1	1			3	5	1	1			3
Тема 9. Типи управлінських структур і шляхи вдосконалення організації	5	1	1			3	4					4
Разом за змістовим модулем 3	10	2	2			6	9	1	1			7
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. ЛЮДСЬКИЙ ФАКТОР У МЕНЕДЖМЕНТІ												
Тема 10. Поведінка людей в організації	6					6	7					7
Тема 11. Трудовий колектив	5	1	1			3	5					5
Тема 12. Управління персоналом	5	1	1			3	5	1	1			3
Разом за змістовим модулем 4	16	2	2			12	17	1	1			15
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5. ВНУТРІШНІ КОМУНІКАЦІЇ												
Тема 13. Мотивація	5	1	1			3	4	1				3
Тема 14. Стилї керівництва	5	1	1			3	5					5

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 15. Управління конфліктами	7	1				6	7					7
Разом за змістовим модулем 5	17	3	2			12	16	1				15
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 6. ПРОЦЕС УПРАВЛІННЯ												
Тема 16. Стратегічне і оперативне управління організацією	5	1	1			3	5					5
Тема 17. Управлінський контроль	5	1	1			3	4	1				3
Разом за змістовим модулем 6	10	2	2			6	9	1				8
Модуль 2												
ІНДЗ					1		1				1	
Усього годин	90	16	14		1	59	90	8	4		1	77

5. Темі семінарських занять -

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Сутність управління	1
2.	Системний характер управління	1
3.	Менеджмент: сутність та функції	1
4.	Історія менеджменту	
5.	Алгоритм прийняття управлінського рішення	1
6.	Управлінські стратегії	1
7.	Планування діяльності організації	1
8.	Організація та її форми	1
9.	Типи управлінських структур і шляхи вдосконалення організації	1
10.	Поведінка людей в організації	
11.	Трудовий колектив	1
12.	Управління персоналом	1
13.	Мотивація	1
14.	Стилі керівництва	1
15.	Управління конфліктами	
16.	Стратегічне і оперативне управління організацією	1
17.	Управлінський контроль	1
	Разом	14

6. Самостійна робота -

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Сутність управління	3
2.	Системний характер управління	3
3.	Менеджмент: сутність та функції	3
4.	Історія менеджменту	5
5.	Алгоритм прийняття управлінського рішення	3
6.	Управлінські стратегії	3
7.	Планування діяльності організації	3
8.	Організація та її форми	3
9.	Типи управлінських структур і шляхи вдосконалення організації	3
10.	Поведінка людей в організації	6
11.	Трудовий колектив	3
12.	Управління персоналом	3
13.	Мотивація	3
14.	Стили керівництва	3
15.	Управління конфліктами	6
16.	Стратегічне і оперативне управління організацією	3
17.	Управлінський контроль	3
	Разом	59

7. Індивідуальні завдання – реферативне дослідження

Тематика досліджень

1. Розвиток менеджменту організацій у ХХ столітті.
2. Світовий досвід управління організацією.
3. Історія розвитку наукових поглядів щодо аналізу систем управління.
4. Методологічні основи менеджменту організацій.
5. Закони менеджменту організації: теорія та практика.
6. Взаємозв'язок принципів менеджменту організацій.
7. Історія розвитку менеджменту організацій.
8. Особливості моделей менеджменту.
9. Розвиток управлінської думки в Україні.
10. Головні концепції менеджменту організацій ХХ століття.
11. Особливості регулювання взаємодії організації з зовнішнім середовищем.
12. Шляхи оптимізації взаємодії зовнішнього та внутрішнього середовища організації.
13. Види інформаційних ресурсів та їх класифікація.
14. Управління організаційною культурою сучасних організацій: сутність та значення.
15. Управління операційною підсистемою організації на сучасному етапі.
16. Методи реалізації зовнішніх та внутрішніх стратегій управління в сучасному менеджменті організацій.
17. Оцінка стану правового середовища регулювання діяльності підприємств в Україні.
18. Класифікація організацій за правовим статусом в Україні.
19. Особливості управління організаціями різних форм власності та організаційно-правових форм.
20. Галузеві особливості функціонального управління організаціями.
21. Сучасні підходи до впровадження методів кризового менеджменту організацій.
22. Особливості управління організацією в період реорганізації: світовий досвід.
23. Стратегічне планування як функція менеджменту організації.
24. Характеристика етапів розробки та прийняття стратегій організаційного розвитку.

25. Аналіз факторів зовнішнього та внутрішнього середовища в менеджменті організації що впливають на стратегічне планування.
26. Вибір критеріїв оцінки ефективності стратегічного управління організацією.
27. Проблеми вибору методів управління в сучасному стратегічному менеджменті.
28. Організаційні перетворення та процес управління операційною діяльністю.
29. Методи подолання опору організаційним перетворенням.
30. Сутність комплексного підходу до управління організаційними змінами.
31. Природа та функції організаційних перетворень.
32. Кадрова політика організації: етапи, форми, види.
33. Еволюція підходів до управління персоналом організації.
34. Впровадження сучасних методів оцінки та навчання персоналу організацій.
35. Міжнародний досвід організації роботи кадрових служб та служб управління людськими ресурсами.

Метою індивідуального завдання є засвоєння в повному обсязі навчальної програми та формування у студентів загальних і професійних компетентностей, які відіграють суттєву роль у становленні майбутнього фахівця вищого рівня кваліфікації. Необхідним елементом успішного реферативного дослідження є робота студентів із вітчизняною та закордонною спеціальною економічною літературою, нормативними актами з питань менеджменту організації, статистичними матеріалами. Індивідуальне практичне завдання виконується і здається в друкованому вигляді на аркушах формату А4.

8. Методи навчання

Лекції (оглядові, тематичні, дискусії); робота в Інтернет; складання графічних схем, реферування, конспектування тощо.

9. Критерії оцінювання

Оцінювання рівня опанування студентом матеріалу навчальної дисципліни проводиться шляхом поточного та підсумкового (семестрового) контролю.

Поточний контроль здійснюється у процесі вивчення дисципліни з метою виявлення ступеню розуміння студентом засвоєного навчального матеріалу та вміння застосовувати його у практичній роботі. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять (50 балів), а також за результатами виконання студентом індивідуальних завдань, а саме: підготовки реферату (25 балів), виконання МКР (25 балів).

Загальні критерії оцінювання результатів поточного контролю з дисципліни:

90-100 балів	ЗВО виявив цілковите володіння навчальним матеріалом, вміє аргументовано його викладати під час усних опитувань та письмових відповідей. Усі виконані індивідуальні завдання продемонстрували здатність студента не тільки оперувати теоретичним матеріалом, але й застосовувати його на практиці, знаходити раціональні рішення проблемних ситуацій, його здатність до аналітичного та критичного мислення.
82-89 бали	ЗВО в цілому достатньо повно володіє навчальним матеріалом, здатний демонструвати знання теоретичних і практичних питань менеджменту організації. Водночас, під час усного та письмового викладення деяких питань студент допускає окремі неточності та незначні помилки. Виконані індивідуальні завдання показують, що студенту дещо не вистачає аргументованості при розв'язанні деяких проблемних ситуацій.
60-81 балів	ЗВО володіє навчальним матеріалом частково, демонструючи базові теоретичні знання. Усні та письмові питання розкрито частково, поверхово, недостатньо аргументовано. Реферат виконаний на достатньо низькому рівні; індивідуальне практичне завдання обґрунтовано.
0-59 бали	ЗВО не володіє або недостатньо володіє навчальним матеріалом, не розуміє змісту більшості теоретичних питань. Індивідуальні завдання не виконані.

Семестровий контроль проводиться у формі заліку.

10. Засоби оцінювання

Опитування та доповіді на семінарських заняттях, оцінка за реферат, оцінка за виконане індивідуальне практичне завдання, залік.

Питання до заліку

1. Сутність, види й завдання управління.
2. Ефективність управління.
3. Сутність менеджменту.
4. Закони та закономірності менеджменту.
5. Функції менеджменту.
6. Принципи менеджменту.
7. Методи здійснення управлінської діяльності.
8. Особливості сучасного менеджменту.
9. Предтечі наукового менеджменту.
10. Ф. Тейлор - засновник наукового менеджменту
11. Послідовники Тейлора. Раціоналістична школа.
12. А. Файоль - «батько наукового менеджменту» та інші представники класичної школи.
13. Хотторнські експерименти. Орієнтація управління на людину.
14. Системний підхід до управління.
15. Управлінські ідеї в Україні.
16. Поняття управлінського рішення.
17. Види управлінських рішень.
18. Виявлення та аналіз проблем.
19. Процес розробки раціонального рішення. Реалізація рішення.
20. Поняття стратегії.
21. Основні види стратегій.
22. Стадії формування стратегій.
23. Стратегічний аналіз і формування стратегій на основі матриць.
24. Вироблення стратегій на основі статистичних залежностей.
25. Стратегічні господарські зони.
26. Поняття планування.
27. Принципи планування.
28. Види планів.
29. Особливості поточних планів.
30. Методи планування
31. Поняття та ознаки організації.
32. Внутрішнє і зовнішнє середовище організації.
33. Закони організації.
34. Сутність і функції організаційної культури.
35. Параметри і основні типи організаційної культури.
36. Організаційне проектування.
37. Структура управління та її елементи.
38. Фактори, що впливають на управлінську структуру.
39. Різновиди комунікаційних структур.
40. Централізація і децентралізація управлінських повноважень.
41. Типи управлінських структур.
42. Шляхи вдосконалення організації управління.
43. Коло спілкування. Взаємовідносини між людьми в організації.
44. Поняття та ознаки трудового колективу.
45. Процес розвитку колективу.
46. Функції керівників. Якості керівника. Основні типи керівників.
47. Персонал і його чисельність.
48. Поняття і цілі ділової кар'єри.

49. Етапи кар'єри і її планування.
50. Організація набору кадрів.
51. Адаптація працівників.
52. Методи оцінки персоналу.
53. Способи раціоналізації персоналу.
54. Змістовні концепції мотивації.
55. Процесний підхід до мотивації.
56. Основні стилі керівництва. Одномірність і багатовимірність керівництва.
57. Стратегії подолання конфлікту.
58. Види і функції переговорів.
59. Управління на основі передбачення змін.
60. Види управлінського контролю.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота																	Сума	
Модуль 1														Модуль 2			100	
ЗМ №1				ЗМ №2			ЗМ №3		ЗМ №4			ЗМ №5		ЗМ №6		МКР		Реферат
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17		25
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3		

T1, T2 ... T17 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

Необхідним обладнанням є персональні комп'ютери з програмним забезпеченням: MS Word, MS Excel.

13. Рекомендовані джерела інформації

Базові

1. Кузьмін О.Є. Мельник О.Г. Основи менеджменту: підручник. 2-е вид., випр. та допов. К.: Академвидав, 2007. 464 с.

2. Кузьмін О.Є., Мельник О.Г. Теоретичні та прикладні засади менеджменту : навч. посіб. 3-є вид., допов. і переробл. Л.: Нац. ун-т «Львів, політехніка» (Інфор.- видав. центр «ІНТЕЛЕКТ+» Ін-ту післядипл. освіти) ; Інтелект-захід, 2007. 384 с.
3. Менеджмент: Навчальний посібник / Н.С. Краснокутська, О.М. Нащекіна, О.В. Замула та ін. Харків : «Друкарня Мадрид», 2019. 231 с
4. Менеджмент: теорія і практика : навч. посіб. / А.А. Мазаракі, Г.С. Мошек, Л.А. Гомба та ін. - К. : Атіка, 2007. 564 с.
5. Основи менеджменту. Теорія і практика : Навч. посіб. / Г.Є. Мошек, І.П. Миколайчук, Ю.І. Палеха, Ю.В. Поканевич, А.С. Соломко, О.В. Коваленко, Н.В. Коваленко, В.С. Ціпуринда, Г.П. Сиваненко, О.І. Белова; за заг. ред. проф. Мошека Г.Є. Київ: Видавництво Ліра-К, 2017. 528 с.
6. Основи менеджменту: підручник для студентів вищих навчальних закладів / кол. авторів; за ред. А.А. Мазаракі; Харків: Фоліо, 2014. 846 с.
7. Осовська Г.В. Основи менеджменту: навчальний посібник. К.: Кондор, 2003. 556 с.
8. Осовська Г.В., Копитова І.В. Основи менеджменту. Практикум: Навчальний посібник/ К.: Кондор, 2005. 581 с.
9. Тимохова Г.Б., Білокінь Т.А. Менеджмент: навч. посіб. для студентів ВНЗ. К.: Кондор-Видавництво, 2017. 344 с.

Допоміжні

1. Бай С.І. Менеджмент організації. Практикум: Навчальний посібник. К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т", 2004. 179 с.
2. Василенко В.А., Шостка В.І. Ситуаційний менеджмент. К.: ЦУЛ, 2003. 285с.
3. Дерлоу Д. Ключові управлінські рішення. Технологія прийняття рішень. К.: Всеуито; К.: Наукова думка, 2001. 242 с.
4. Крамаренко В.І. Менеджмент: навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2000. 248 с.
5. Ласкавий А.О. Менеджмент продуктивності: навчальний посібник. К.: КНЕУ, 2004. 288 с.
6. Стадник В.В., Йохна М.А. Менеджмент: посібник. К.: Академвидав, 2003. 464 с.
7. Сухарський В.С. Менеджмент: теорія, методологія, практика: монографія. Тернопіль: Астон, 2002. 416 с.
8. Хміль Ф.І. Основи менеджменту: Підручник. К.: Академвидав, 2005. 608 с.
9. Шегда А.В. Менеджмент: підручник. К.: Знання, 2004. 687 с.

Інформаційні ресурси

1. Електронні вісті. URL: <http://www.elvisti.com> (дата звернення: 28.08.2020).
2. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua> (дата звернення: 28.08.2020).
3. Офіційний сайт Держкомстату України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 28.08.2020).
4. Урядовий портал. URL: <http://www.kmu.gov.ua> (дата звернення: 28.08.2020).

